

Międzynarodowy Dzień Pamięci Ofiar Wypadków przy Pracy i Chorób Zawodowych

28 kwietnia jest co roku ważną datą dla pracowników, pracodawców, związków zawodowych oraz instytucji (w tym rządowych) związanych z pracą. W tym Dniu w sposób szczególny myślimy zarówno o pracownikach, którzy podczas pracy stracili życie lub zdrowie, jak i o bardziej skutecznych sposobach zapewniania bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia wszystkich pracujących. Pamiętajmy, że w Polsce każdego dnia 1 osoba traci życie w pracy, a 240 ulega wypadkom przy pracy (GUS, 2016 r.). Upowszechnianie wiedzy o bhp jest wciąż bardzo potrzebne, tym bardziej że rozwój przemysłu i usług niesie ze sobą nowe zagrożenia zawodowe.

Obchody Dnia 28 kwietnia organizowane są na całym świecie na poziomie międzynarodowym, krajowym, regionalnym lub lokalnym i przyjmują różnorodne formy: od kampanii informacyjno-promocyjnych i akcji edukacyjnych, takich jak konferencje, wystawy, konkursy, przeglądy filmów, poprzez uroczyste msze i marsze ze świecami, pochody i demonstracje, aż do kameralnych spotkań pracowników. Wiele z tych form ma na celu szerokie promowanie zasad bezpiecznej, zdrowej i godnej pracy oraz propagowanie wiedzy o nowych zagrożeniach zawodowych i sposobach radzenia sobie z nimi.

Głównym elementem obchodów w wielu krajach są uroczyste posiedzenia instytucji rządowych, którym towarzyszą wystawy i konferencje z uczestnictwem związków zawodowych i innych zainteresowanych środowisk.

Uroczystości związane z Dniem 28 kwietnia są inicjowane i promowane równoległe pod różnymi nazwami przez dwie organizacje:

- Międzynarodową Konfederację Związków Zawodowych – International Trade Union Confederation (ITUC)
- Międzynarodową Organizację Pracy (MOP) – International Labour Organization (ILO).

Obchody organizowane przez związki zawodowe

Od 1989 r. 28 kwietnia jest w wielu krajach obchodzony przez organizacje związków zawodowych jako Międzynarodowy Dzień Pamięci Ofiar Wypadków przy Pracy i Chorób Zawodowych (International Commemoration Day for Dead and Injured Workers, ICD) lub – coraz częściej – pod nazwą Dzień Pamięci o Pracownikach (Workers' Memorial Day, WMD). Koordynatorem obchodów związkowych jest Międzynarodowa Konfederacja Związków Zawodowych (International Trade Union Confederation, ITUC), która zrzesza ok. 340 krajowych organizacji związkowych i reprezentuje ok. 180 milionów członków w ok. 160 krajach.

Związki zawodowe w tym Dniu zwracają szczególną uwagę na pracowników, którzy zginęli podczas wykonywania swych zadań, ulegli wypadkom w pracy lub zapadli na choroby zawodowe. Corocznym hasłem obchodów Dnia jest: *Pamiętajmy o zmarłych, ale walczmy o żyjących (Remember the dead, but fight for the living)*.

Związki zwracają uwagę na konieczność podjęcia takich działań, aby tragedie, które wydarzyły się w związku z pracą, już więcej się nie powtórzyły, nawiązują do podejmowania starań o surowsze egzekwowanie kar za naruszenia przepisów dotyczących zdrowia i bezpieczeństwa w pracy.

Temat Dnia zaproponowany przez ITUC w 2017 r. sformułowano tak: *Niebezpieczne i nieuczciwe – dyskryminacja w pracy dotyka nas wszystkich (Unsafe and unfair – discrimination on the job hurts us all)*.

Międzynarodowa Konfederacja Związków Zawodowych apeluje, aby podczas tegorocznych obchodów związki podkreślały konieczność weryfikacji środków niezbędnych do ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników szczególnie narażonych na zagrożenia w miejscu pracy m.in. z powodu płci, pochodzenia czy orientacji seksualnej.

Informacje na temat związkowych obchodów Dnia w różnych krajach w tym roku, materiały informacyjno-promocyjne oraz zdjęcia można znaleźć w witrynie 28april.org przygotowanej przez ITUC i angielskie czasopismo „Hazards”. Aktualne informacje dotyczące obchodów Dnia są również zamieszczane w portalu Facebook (Workers' Memorial Day* 28 April), na Twitterze (#iwmd17), Youtube czy Flickr, a także na portalach wielu organizacji związanych z pracą w Polsce i na całym świecie.

Obchody organizowane przez MOP

Międzynarodowa Organizacja Pracy w 2003 r. oficjalnie proklamowała Dzień 28 kwietnia pod nazwą Światowy Dzień Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Pracy (World Day for Safety and Health at Work, w skrócie SafeDay).

MOP wspiera obchody Dnia na zasadzie trójstronnej współpracy przedstawicieli organów władzy, pracodawców i pracowników, przy udziale wielu instytucji i organizacji. Organizowane są kampanie upowszechniające wiedzę o zasadach ochrony człowieka w procesie pracy, o nowych zagrożeniach zawodowych, dotyczących również pracowników tymczasowych i migrantów, o potrzebie usprawnienia zbierania i analizowania danych bhp i opracowywania skutecznych środków prewencji.

Co roku szczególnie nagłaśniane i popularyzowane są wybrane przez organizatorów zagadnienia związane z problematyką zdrowej i bezpiecznej pracy. Głównym tematem obchodów wybranym przez MOP w roku 2017 jest:

Lepsze gromadzenie i wykorzystanie danych bhp (Optimize the Collection and Use of OSH Data)

MOP zaproponowała ten temat, gdyż w wielu krajach statystyki dotyczące wypadków przy pracy i chorób zawodowych są niedoszacowane, niespójne i niedostatecznie szczegółowe. Nie obejmują często wszystkich rodzajów zdarzeń, wszystkich sektorów gospodarki czy grup pracowników. Niedoszacowanie dotyczy m.in. rolników, osób pracujących w gospodarstwach domowych, samozatrudnionych, małych firm, „szarej strefy”, pracowników sezonowych, tymczasowych czy migrantów. A warto mieć na uwadze, że obecne trendy w pracy związane z nasilającą się migracją, starzeniem się kadry pracowniczej i zwiększaniem się liczby pracowników tymczasowych, mogą jeszcze powiększyć nieprawidłowości w statystykach.

MOP podkreśla, że tylko pełne, rzetelne i aktualne dane mogą być podstawą do rozpoznania faktycznych zagrożeń w miejscu pracy i tworzenia skutecznych programów prewencyjnych prowadzących do uniknięcia wielu nieszczęśliwych wypadków i zagrożeń. Zwraca także uwagę, że gromadzone dane powinny być porównywalne, zarówno pomiędzy instytucjami krajowymi (takimi jak ministerstwo pracy, inspekcja pracy, instytucje ubezpieczeniowe i służby zdrowia), jak i na poziomie międzynarodowym. Ujednolicenie zasad zbierania danych umożliwi m. in. ich właściwą agregację i analizę, a w konsekwencji sprzyjać będzie kształtowaniu odpowiedniej polityki dotyczącej bezpieczeństwa pracy.

Aby usprawnić właściwe gromadzenie i zarządzanie danymi bhp, MOP zaleca krajom członkowskim, aby kompetentne instytucje opracowały jednolite zasady i procedury dla wszystkich instytucji w kraju. Powinny one dotyczyć zbierania i przekazywania danych na temat wypadków przy pracy, chorób zawodowych i niebezpiecznych zdarzeń, które mogą być przyczyną urazu lub choroby związanej z pracą oraz wypadków w drodze do pracy. Ujednolicić należy także zasady publikowania rocznych statystyk wypadków, chorób i zdarzeń.

Zasady i procedury winny być przyjęte przez pracodawców, instytucje ubezpieczeniowe, instytucje medycyny pracy i inne związane bezpośrednio

Światowy Dzień Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Pracy

28 kwietnia – ważna rola rzetelnych statystyk wypadków przy pracy i chorób zawodowych

z bezpieczeństwem pracy. Aby uzyskać pełniejszy obraz i ocenić postępy osiągnięte w zakresie bhp, warto korzystać także z dodatkowych źródeł informacji, jakimi mogą być pracownicy, związki zawodowe, inspektorzy pracy, lekarze, pielęgniarki i szpitale, funkcjonariusze policji i służby ratownicze, przy czym wszyscy powinni zbierać dane według tych samych reguł.

Zgodnie z przyjętym systemem, informacje powinny być przekazywane właściwym jednostkom – władzom państwowym, odpowiednim służbom związanym z bhp, a także związkom zawodowym dbającym bezpośrednio o pracowników z danej branży.

Dokładne, rzetelnie zebrane dane są właściwą bazą m. in. do identyfikacji obszarów priorytetowych w kontekście polityki i strategii dotyczących bhp i podejmowania właściwych decyzji w tym zakresie.

Co roku MOP opracowuje różnorodny materiał, związany z tematyką Dnia proponowaną przez tę organizację. W tym roku przygotowano strony internetowe pod adresem www.ilo.org/safeday, na których zamieszczono informacje o tegorocznej tematyce Dnia, plakat oraz teksty informacyjne wraz z odnośnikami do tekstów źródłowych, np. baz danych i przepisów prawnych.

Informacje w języku polskim – w tym przetłumaczone przez CIOP-PIB: plakat i wybrane teksty informacyjne MOP – można znaleźć w portalu CIOP-PIB w witrynie Polskiego Krajowego Centrum Informacji o BHP (CIS) pod adresem www.ciop.pl/28kwietnia. Mogą one być wykorzystywane przez organizatorów krajowych kampanii związanych z 28 kwietnia.

Obchody Dnia w Polsce

W Polsce obchody Dnia 28 kwietnia zostały zainicjowane w 1991 r. przez NSZZ „Solidarność” pod nazwą „Międzynarodowy Dzień Pamięci Ofiar Wypadków przy Pracy i Chorób Zawodowych”. Z kolei Sejm RP, uchwałą z 9 lipca 2003 r., ustanowił przypadający 28 kwietnia Dzień Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Pracy.

Tradycyjnie już, jednym z najważniejszych wydarzeń będzie w tym roku uroczyste posiedzenie Rady Ochrony Pracy przy Sejmie RP i towarzysząca mu ogólnopolska konferencja pn. „Identyfikacja rodzajów działalności i grup pracowników o zwiększonym ryzyku wypadku przy pracy na podstawie analiz trendów długoterminowych”. Na uroczystości zaproszeni są przedstawiciele instytucji ustawodawczych i nadzorujących, pracodawców oraz organizacji związkowych, a także przedstawiciele nauki i praktycy z zakresu bhp. Organizatorem konferencji jest Związek Zawodowy „Budowlani”.

Poszczególne organizacje związków zawodowych w Polsce organizują też inne wydarzenia z tej okazji, na przykład:

- Prezydium OPZZ, tak jak i w poprzednich latach, ogłosiło apel z okazji Dnia Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Pracy, skierowany do organizacji członkowskich OPZZ, pracodawców, Sejmu RP, organów nadzoru i kontroli. W ten sposób OPZZ realizuje jedną ze swoich misji, którą jest edukacja i kształtowanie świadomości pracowników na temat bezpiecznego zachowania w pracy oraz bieżący nadzór nad warunkami pracy.
- NSZZ „Solidarność” Region Dolny Śląsk 26 kwietnia organizuje konferencję i debatę pn. „Czy ponadzakładowy nadzór nad warunkami jest wystarczający i czy spełnia swoją rolę? ”. Odbędzie się ona w Ośrodku Szkolenia Państwowej Inspekcji Pracy we Wrocławiu. Kilka dni wcześniej, w niedzielę 23 kwietnia o godz. 10 w Katedrze św. Jana Chrzyciela we Wrocławiu zostanie odprawiona msza św. w intencji poszkodowanych w wypadkach przy pracy.
- NSZZ „Solidarność” Region Podbeskidzie 28 kwietnia 2017 r. organizuje jubileuszowe, XXV obchody Międzynarodowego Dnia Pamięci Ofiar Wypadków Przy Pracy i Chorób Zawodowych podczas seminarium

Fot. Plakat Międzynarodowej Organizacji Pracy na 2017 r.

„Zagrożenia ergonomiczne wyzwaniem dla Społecznej Inspekcji Pracy”, które odbędzie się w siedzibie Starostwa Powiatowego w Bielsku-Białej.

Inne organizacje związkowe, m.in. Forum Związków Zawodowych, także będą brały udział w różnych wydarzeniach związanych z obchodami Dnia.

Specjalne spotkania i konferencje organizują z tej okazji także m.in. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Rzeszowie, Państwowa Inspekcja Pracy – Okręgowy Inspektorat Pracy w Szczecinie czy Politechnika Częstochowska.

Więcej informacji o wydarzeniach związanych z obchodami Dnia w Polsce i na świecie zamieszczono w portalu CIOP-PIB: www.ciop.pl/28kwietnia. Aktualne informacje będzie można także znaleźć w prasie branżowej, na stronach internetowych instytucji związanych z bhp, portalach społecznościowych, a także w radiu i TV.

Z roku na rok coraz więcej instytucji, organizacji i przedsiębiorstw angażuje się w organizowanie wydarzeń i jednocześnie w upowszechnianie informacji o idei Dnia 28 kwietnia i zagadnieniach bhp. Wszystkich organizatorów łączy jeden, nadrzędny cel: dbanie o bezpieczne, zdrowe i godne warunki pracy dla wszystkich pracowników bez wyjątku.

Dorota Pięta, Barbara Szczepanowska
Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy
Kontakt: dorota.pieta@ciop.pl, barbara.szczepanowska@ciop.pl